

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 4 kwietnia 2024 r.

PS.I.431.8.2024.MP

**Pani
Maria Klimowicz
Kierownik Ośrodka Pomocy
Społecznej w Białej
ul. Prudnicka 29
48-210 Biała**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej
ul. Prudnicka 29, 48-210 Biała

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

art. 28. ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U z 2023 r. poz. 190); art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1993); art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224).

3. Zakres kontroli:

1) **przedmiot kontroli:** realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹;

2) **okres objęty kontrolą:** od 1.10.2022 r. do dnia kontroli.

4. **Rodzaj kontroli:** kompleksowa.

5. **Tryb kontroli:** zwykły.

6. **Termin kontroli:** 17-19 stycznia 2024 r. oraz 19 lutego 2024 r.

---

¹ Dalej nazywana „ustawą”.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- **Mariola Puda** – Inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- **Wojciech Medoliński** – Inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie z uchybieniami** ocenia się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;

---

² Dalej nazywany „OPS w Białej”.

- realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- powoływania w podstawach prawnych decyzji jedynie tytułów rozporządzeń, bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie;
- nierzetelnej weryfikacji wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie decyzji, którymi organ nie był jeszcze związany, co narusza art. 110 § 1 k.p.a.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- prawidłowości upoważnienia pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- sposobu i trybu postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- stanu zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokości odzyskanych środków oraz przekazywania informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;
- realizacji obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposobu wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Ustalenia kontroli

W OPS w Białej w okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1.10.2022 r. do dnia 17.01.2024 r. wydano **36** decyzji administracyjnych przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz **3** decyzje uznające dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W okresie

poddanym kontroli OPS w Białej nie wydał decyzji odmawiającej prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz decyzji dot. ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

Od żadnej z wydanych w powyższym zakresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

W okresie objętym kontrolą OPS w Białej nie odnotował przypadku pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia na podstawie § 7 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341).

Na dzień kontroli w OPS w Białej nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub osoby pobierającej to świadczenie uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano dokumentację **16** postępowań (44,44%), zakończonych wydaniem decyzji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- 1) ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego zgodnie z regułami określonymi w art. 9 ust. 2a-2b;
- 2) ustalenia prawa do świadczeń osobie uprawnionej pozostawającej pod opieką opiekuna prawnego, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy;
- 3) umorzenia przez organ właściwy dłużnika należności, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy;
- 4) umorzenia przez organ właściwy wierzyciela należności, o których mowa w art. 30 ust. 2 ustawy.

1. Prawidłowość upoważnienia pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych.

Burmistrz Białej na podstawie art. 8b, 8c i art. 12 ust. 2 ustawy upoważnił Kierownika OPS w Białej do prowadzenia postępowań administracyjnych, wydawania decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego, do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz do przekazywania do biur informacji gospodarczych informacji o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych wynikających z tytułów świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej (upoważnienie nr OR.0052.134.2018 z dnia 31.08.2018 r.).

W okresie poddanym kontroli Burmistrz Białej upoważnił również na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy jednego pracownika OPS w Białej do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych (upoważnienie nr OR.0052.35.2021 z dnia 24.06.2021 r.) oraz na podstawie art. 8b i 8c ustawy innego pracownika OPS w Białej do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz do przekazywania do biur informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych wynikających z tytułów świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej (upoważnienie nr OR.0113-47/10 z dnia 15.06.2010 r.).

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

2. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem.

W trakcie kontroli stwierdzono, że wydane decyzje zawierają prawidłowe oznaczenie organu właściwego. Zgodnie z art. 2 pkt 10 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy – postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela, którym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

We wszystkich analizowanych przypadkach, świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1a ustawy, w związku z art. 9 ust. 1 ustawy.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku zostały przyznane w prawidłowej wysokości, tj. zgodnie z art. 10 ust.1 ustawy.

W przypadku ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ przyznawał takie prawo, gdy spełniony został warunek wynikający z art. 9 ust. 2 ustawy, tj. gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał odpowiednio kwoty 900,00 zł w odniesieniu do świadczeń ustalanych na okres świadczeniowy 2022/2023 lub 1.209,00 zł dla świadczeń ustalanych na okres świadczeniowy 2023/2024.

W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględniał dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 9 ust. 3 ustawy.

W sytuacji uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy dzielono osiągnięty w tym roku dochód przez liczbę miesięcy, w których był uzyskiwany, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalone lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, co jest zgodne z art. 9 ust. 4 ustawy.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo następowało w formie decyzji administracyjnej. Decyzje zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W podstawach prawnych decyzji przywołano przepisy ustawy, k.p.a. oraz – w zależności od okresu świadczeniowego, na który ustalane było prawo do świadczeń - rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1467) lub rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r.

poz. 1341). Organ prawidłowo wyszczególniał paragrafy, ustępy i punkty zastosowanych ustaw, jednakże nie przywoływał zastosowanych w sprawie przepisów rozporządzeń. Praktyka taka jest błędna, ponieważ podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. z precyzyjnym wskazaniem mających zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego. Brak wskazania, który z paragrafów rozporządzenia znajduje zastosowanie w sprawie narusza ten wymóg.

Jak stanowi art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Za nieprawidłowe uznaje się powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji. W orzecznictwie sądowo-administracyjnym wskazuje się bowiem, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji (m. in.: wyroki NSA z 8 kwietnia 1999 r., sygn. akt III SA 8192/98, z dnia 10 października 2007 r., sygn. akt II GSK 177/07). Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty, paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to konieczne jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej tego przepisu (por. też drugą wyrok NSA z 24 kwietnia 1983 r., sygn. akt II SA 20/83, ONSA 1983/1, poz. 36). Nie jest wymagane przez komentowany przepis przytoczenie w decyzji wszystkich przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę do wydania decyzji. Te przepisy, których zastosowanie jest oczywiste i bezsporne, nie wymagają przytoczenia (teza trzecia wyroku NSA z 8 maja 1997 r., I SA/Gd 10/96 oraz wyrok NSA z 2 czerwca 1998 r.).

We wszystkich poddanych kontroli postępowaniach decyzje zawierały uzasadnienia, które spełniały wymogi określone w art. 107 § 3 k.p.a. – zarówno w odniesieniu do uzasadnienia faktycznego, jak i uzasadnienia prawnego. Jedynie na marginesie należy wskazać, że w uzasadnieniach decyzji wydanych na okres świadczeniowy 2023/2024 organ błędnie wskazywał kwotę 1.200,00 zł jako kwotę kryterium dochodowego, podczas gdy w rzeczywistości wynosi ona 1.209,00 zł.

Na podstawie dokumentacji świadczeniobiorców stwierdzono, że we wszystkich skontrolowanych przypadkach osoby, którym przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego spełniały warunki i kryteria dochodowe, uprawniające do otrzymania przedmiotowego świadczenia. Wysokość oraz okres, na jaki przyznano świadczenia nie budzą zastrzeżeń.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w wskazanym wyżej zakresie.

3. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W każdym przypadku postępowanie w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało wszczęte przez organ na wniosek strony.

W trakcie weryfikacji wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego stwierdzono uchybienie polegające na tym, że w polu wniosku przeznaczonym do odznaczenia nazwy organu właściwego umieszczana była pieczęć OPS w Białej. Jest to błąd, ponieważ zgodnie z art. 12 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 10 ustawy organem właściwym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej, tj. Burmistrz Białej.

W pozostałym zakresie poddana kontroli dokumentacja każdorazowo zawierała wniosek zgodny z wymogami art. 15 ust. 3, zawierający:

- 1) dane dotyczące członków rodziny, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz, o ile wnioskodawca posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu;
- 3) oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, oraz zaświadczenia lub oświadczenia i inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego będącego przedmiotem wniosku, zgodnie z wymogami art. 15 ust. 4 ustawy.

OPS w Białej, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował od

organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności odpowiednio dane wnioskodawców oraz członków ich rodzin, o których mowa art. 15a ust. 1 ustawy.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w wskazanym wyżej zakresie.

4. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom.

W kontrolowanych sprawach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z wniosków złożonych do dnia 31.10 danego roku ustalano na okres świadczeniowy, tj. odpowiednio od dnia 1.10.2022 r. do dnia 30.09.2023 r. albo od dnia 1.10.2023 r. do dnia 30.09.2024 r., W pozostałych przypadkach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, co jest zgodne z art. 18 ust. 1 ustawy.

W 2 z poddanych kontroli spraw wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej została dokonana jeszcze przed doręczeniem stronie decyzji przyznającej jej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

- w sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr OPS.530.19.2022 z dnia 24.11.2022 r. wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 25.11.2022 r., natomiast strona odebrała decyzję w dniu 29.11.2022 r.
- w sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr OPS.530.12.2023 z dnia 25.10.2023 r. wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 25.10.2022 r., natomiast strona odebrała decyzję w dniu 27.10.2023 r.

Powyższe stanowi naruszenie przepisu art. 110 § 1 k.p.a., zgodnie z którym organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej. Według poglądów silnie akcentowanych w orzecznictwie sądów administracyjnych decyzja procesowa, jako akt podjęty, a następnie uzewnętrzniony przez jego wydanie, nabiera cech decyzji administracyjnej przez zakomunikowanie treści tego aktu stronie. Dopóki nie zostanie zakomunikowana stronie, dopóty jest aktem nie wywierającym żadnych dla strony skutków. Uzewnętrznienie decyzji w stosunku do strony stwarza nową sytuację procesową (np. możliwość wniesienia odwołania). Doręczenie lub ogłoszenie decyzji stanowi jej wprowadzenie do obrotu prawnego. Od tego dopiero momentu decyzja

wiąże organ administracji publicznej i stronę (np. wyrok NSA z dnia 4.08.2022 r., sygn. akt III OSK 7246/21, wyrok NSA z dnia 12.01.2012 r., sygn. akt I OSK 1333/11, wyrok WSA w Opolu z dnia 3.09.2021 r., sygn. akt I SA/Op 125/21, wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 20.11.2012 r., sygn. akt I SA/Rz 918/12).

W pozostałych sprawach poddanych kontroli wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w wskazanym wyżej zakresie.

5. Sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji.

Według stanu na dzień 17.01.2024 r. Gmina Białą na obszarze swojego działania miała 17 dłużników alimentacyjnych. W trakcie kontroli poddano weryfikacji dokumentację 12 dłużników alimentacyjnych, która dotyczyła:

- 5 dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym wierzyciela jest Burmistrz Białej, natomiast organem właściwym dłużnika alimentacyjnego jest organ innej gminy;
- 6 dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest Burmistrz Białej, natomiast organem właściwym wierzyciela jest organ innej gminy;
- 1 dłużnika alimentacyjnego, dla którego zarówno organem właściwym dłużnika, jak i wierzyciela jest Burmistrz Białej.

W wyniku przeprowadzonej analizy dokumentacji dłużników alimentacyjnych ustalono, że:

- 1) zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy realizowany był obowiązek polegający na przeprowadzaniu wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, odbierano również od dłużników oświadczenie majątkowe. We wszystkich 7 sprawach, w których organem właściwym dłużnika był Burmistrz Białej, dłużnik został wezwany do stawiennictwa w OPS w Białej w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. W 4 przypadkach dłużnicy nie podjęli wezwania (przesyłki były

- dwukrotnie awizowane, po czym następował skutek określony w art. 44 § 4 k.p.a.). W pozostałych **3** przypadkach dłużnicy stawili się w wyznaczonym terminie na wywiad alimentacyjny, zostały również od nich odebrane oświadczenia majątkowe;
- 2) zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy organ właściwy dłużnika przekazywał komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności dane uzyskane podczas wywiadów alimentacyjnych oraz zawartych w oświadczeniach majątkowych dłużnika;
  - 3) w **3** sprawach, w których Burmistrz Białej był organem właściwym dłużnika, nie wszczynano postępowań w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, ponieważ wydane w poprzednich latach decyzje w tym przedmiocie pozostawały w mocy. Takie postępowanie wszczęto w **3** sprawach poddanych kontroli. W **1** z tych spraw dłużnik, po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania stawił się w OPS w Białej w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz złożył oświadczenie majątkowe, w rezultacie czego dalsze postępowanie w sprawie stało się bezprzedmiotowe. Natomiast pozostałe **2** z omawianych postępowań zakończyły się wydaniem decyzji o uznaniu dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych. Gdy decyzje te stały się ostateczne, organ na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 1 ustawy w obydwu przypadkach złożył wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) oraz na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 2 ustawy - po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dany dłużnik posiada uprawnienia do kierowania pojazdami - skierował wniosek do Starosty Prudnickiego o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego;
  - 4) w każdej ze spraw organ właściwy dłużnika na podstawie art. 6 ustawy informował organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz o ich efektach;
  - 5) zgodnie z art. 27 ust. 7 ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile jego adres zamieszkania był znany, oraz organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej oraz informację o wysokości zobowiązań

dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy;

- 6) zgodnie z art. 27 ust. 7a ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach wynikających z tytułu należności z świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy;
- 7) w każdym przypadku, gdy organy ścigania zwracały się o udzielenie informacji dotyczących postępowań wobec dłużników alimentacyjnych, organ właściwy niezwłocznie przekazywał niezbędne dane.

Tryb, sposób i terminowość podejmowanych czynności w ramach działań wobec dłużników nie budzi zastrzeżeń.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

6. Stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku, do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie.

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika OPS w Białej z dnia 19.02.2024 r. obowiązek ten jest regularnie realizowany.

Z przedłożonych danych wynika, że na dzień 17.01.2024 r. stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych w Gminie Biała wynosił **1.377.750,77 zł**. W okresie od dnia 1.10.2022 r. do dnia 17.01.2024 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **71.297,99 zł**, w tym:

- 23.900,54 zł – kwota stanowiąca dochód budżetu państwa (60% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego);
- 15.933,66 zł – kwota stanowiąca dochód własny gminy (40% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego);

- 31.463,79 zł – wyegzekwowane odsetki stanowiące dochód budżetu państwa.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

7. Realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do Budżetu Państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Na podstawie analizowanej dokumentacji ustalono, że Burmistrz Białej wywiązuje się z wynikającego z art. 27 ust. 4 ustawy obowiązku przekazywania Wojewodzie Opolskiemu – stanowiących dochód budżetu państwa – 60% kwot (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie) należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.

Zgodnie z oświadczeniem Kierownika OPS w Białej z dnia 19.02.2024 r. 40% należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, o których mowa w art. 27 ust. 4 ustawy przekazywane są na konto Gminy Biała, która zapewnia w planie finansowym OPS w Białej środki na wydatki związane z realizacją zadań wynikających z ustawy, między innymi na zakup materiałów biurowych, licencji umożliwiających korzystanie z oprogramowania oraz na pokrycie kosztów usług pocztowych.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia polegające na:

- 1) powoływaniu w podstawach prawnych decyzji jedynie tytułów rozporządzeń, bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie;
- 2) nierzetelnej weryfikacji wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

2. **Nieprawidłowość** polegającą na wypłacie świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie decyzji, którymi organ nie był jeszcze związany, co narusza art. 110 § 1 k.p.a.

Uchybienia i nieprawidłowość stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z:

- 1) niedostatecznym nadzorem Kierownika OPS w Białej nad realizowanymi zadaniami;
- 2) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa procesowego przez osoby prowadzące postępowania w zakresie ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej

zalecam:

- 1) zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań realizowanych na podstawie ustawy poprzez zwiększenie nadzoru Kierownika OPS w Białej nad zadaniami realizowanymi przez pracowników jednostki;
- 2) wydawanie decyzji administracyjnych i prowadzenie postępowań zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.;
- 3) ustalanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z zachowaniem zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. 2023 poz. 1341).

- VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.
- VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej